

облік, аналіз і аудит» / Н. І. Коваль. — К., 2012. — 20 с.

Исследованы тенденции развития и проблемы эффективного управления финансовыми ресурсами методами бухгалтерского учета. Внедрение научных рекомендаций позволит повысить эффективность учета финансовой деятельности, ее методическое и учетное обеспечения и эффективное управление в сфере финансового управления.

Ключевые слова: *учет, финансовая деятельность, предприятие, методы учета, финансовые расходы, финансовые доходы, управления, финансирования.*

УДК 336.221:338.24.021.8(045)

L.P. Shevchuk, Ph.D., Associate professor
Vinnitsa Finance and Economics University,

A.A. Shevchuk, adjunct

Military Institute of the Kyiv National University Taras Shevchenko

IMPACT OF THE PROPOSED TAX REFORM OF FINANCIAL RESOURCES: INTERNATIONAL EXPERIENCE

Abstract. *In article viewed the problem of filling local budgets with financial resources in the context of international experience. Due to achievement of economic science and the use of experience of foreign practices continue to study the influence factors on the formation of financial resources of local budgets that match current requirements and will help increase local revenues by introducing changes to the taxation of wages based on the experience of foreign countries. The features of tax systems on the experience of Russia and France in terms of tax on personal income. Analyzed taxes using the method of comparison in terms of personal income tax in Ukraine, Russia, France and conclusions. The implementation of the tax reform will increase the wages of financial instruments of control will increase the potential financial resources of local budgets through tax personal income. The use of financial instruments of control will facilitate the potentially financial resources that allow to attain balance between income and expenditures of local budgets, which will be aimed at satisfying needs of local communities of the region.*

In order to increase the financial resources of local budgets proposed directions for reform taxation on the salaries of further research reducing the tax pressure on businesses and optimize the tax system of Ukraine.

Keywords: *tax reform, financial resources, tax pressure, potential financial resources, control.*

Л.П. Шевчук, к.е.н., доцент

Вінницький фінансово-економічний університет

А.А. Шевчук, ад'юнкт

Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ВПЛИВ ЗАПРОПОНОВАНОЇ ПОДАТКОВОЇ РЕФОРМИ НА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

У статті розглядається проблема наповнення фінансовими ресурсами у розрізі міжнародного досвіду. Описано особливості податкових систем з урахуванням досвіду Росії та Франції в частині податку з доходів фізичних осіб. З метою збільшення фінансових ресурсів місцевих бюджетів запропоновано напрямки реформування оподаткування заробітної плати з подальшим дослідженням зменшення податкового навантаження на бізнес.

Ключові слова: *податкова реформа, фінансові ресурси, податкове навантаження, потенційні фінансові ресурси, контроль.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Важливим стратегічним завданням стабілізації та розвитку економіки України сьогодні є необхідність проведення податкової реформи, яка зменшить кількість податків та податкове навантаження на бізнес, використовуючи зарубіжний досвід.

Формування та реалізація ефективної податкової політики у сфері наповнення місцевих бюджетів фінансовими ресурсами сприяє процесу соціально-економічного розвитку регіонів країни, які виступають одним із засобів макроекономічної стабілізації й економічного зростання, що сприятиме оптимізації функціонування та реалізації програм розвитку територіальних громад і зростання добробуту населення регіонів.

На сучасному етапі розвитку місцевого самоврядування досить гостро постала проблема ефективного функціонування органів місцевого самоврядування, викликана обмеженістю фінансових бюджетних ресурсів, необхідних для забезпечення належного виконання бюджету і ефективного надання суспільних послуг населенню.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблем оподаткування, податкової реформи та її впливу на фінансові ресурси для функціонування місцевих бюджетів розглядали такі вчені-економісти, як: Алексєєв І.В., Майстренко О.І., Якимчук Л.М., Клименко О.В. та інші, які визначали важливість даної проблематики. Серед науковців слід відзначити Майстренко О.І., яка зазначає, що податкова система є визначальною складовою, що чинить вагомий вплив на економіку країни, зокрема на діяльність юридичних осіб і приватних підприємців. Вдосконалення податкової системи викликає дискусії між представниками влади та суб'єктами господарювання. Особливо гострий характер цих суперечок зумовлений фінансовою нестабільністю підприємств, зменшенням сукупного попиту та податкових надходжень до бюджету, економічною кризою, яка суттєво вплинула на податкові платежі. Якимчук Л.М. у своїх дослідженнях звертає увагу на зменшення податкового навантаження, що сприятиме створенню ефективної податкової системи, Алексєєв І.В. виокремив податки як основне джерело наповнення бюджету [1, 2, 3].

Незважаючи на значні наукові надбання в дослідженні вдосконалення податкової системи її вплив на збільшення фінансових ресурсів місцевих бюджетів аргументовано недостатньо. Науковці розглядають дану проблему узагальнено, не виокремлюючи впливу на формування фінансових ресурсів місцевих бюджетів впровадження запропонованої податкової реформи з урахуванням зарубіжного досвіду в частині оподаткування заробітної плати податком з доходів фізичних осіб.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Враховуючи досягнення економічної науки та використання досвіду зарубіжної практики продовжити вивчення впливу факторів на формування фінансових ресурсів місцевих бюджетів, які відповідатимуть сучасним вимогам та сприятимуть збільшенню надходжень до місцевого бюджету, запровадивши зміни в системі оподаткування заробітної плати з урахуванням досвіду зарубіжних країн.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Важливим аспектом дослідження є теоретичне і практичне вивчення актуальних проблем, пов'язаних зі збільшенням надходжень фінансових ресурсів місцевих бюджетів. Обмеженість ресурсів доцільно розглядати, як недостатній обсяг фінансових ресурсів для задоволення потреб населення регіону, який визначається розрахунковим методом, як різницю між максимально можливими доходами та максимально необхідними видатками.

Причинами недостатньої кількості фінансових ресурсів у регіоні є існування тіньового сектора економіки, що породжує приховування доходів від оподаткування через незацікавленість суб'єктів господарювання у повній сплаті податків.

Ці проблемні питання потребують реформування податкової системи, пропонуючи шляхи усунення з врахуванням досвіду економічно розвинутих країн світу. Оскільки податкові системи різних країн формувалися під впливом різних економічних, політичних та соціальних умов, це пояснює їхню специфіку і, в свою чергу, зумовлює ту обставину, що в різних країнах ведеться постійний пошук взаємоузгоджених оптимальних рішень у сфері оподаткування. Адже основне протиріччя при формуванні податкових систем полягає в неузгодженості потреб у податкових надходженнях із можливостями їхнього отримання.

Формування систем оподаткування в економічно розвинутих країнах відбувається в напрямку гармонізації податкових систем різних країн. Особливо це стосується європейських держав. Варто зазначити, що питома вага податкових платежів у загальній структурі ВВП країн європейського союзу значно вища, ніж у США чи Японії [4].

Для того, щоб оцінити ефективність функціонування податкової системи з метою

визначення її відповідності зазначеній меті, реалізації функцій і завдань, необхідно визначити основні критерії, на підставі яких здійснюватиметься така оцінка. Оскільки кожна країна відрізняється одна від одної ставками податків методами їх стягнення, термінами сплати, проаналізуємо податкові системи деяких країн світу.

Зокрема, французька податкова система відома своїм податковим контролем. Розглядаючи податкову систему Франції в порівнянні з українською системою, можна сказати, що її переваги можна використати в частині нарахування податку з доходів фізичних осіб. Адже у Франції прибутковим податком (IR - Impôt sur le revenu) обкладається не кожна окремо фізична особа, а податкова база обчислюється для всієї родини як сукупний річний дохід всіх членів сім'ї за вирахуванням певних видів витрат, які не оподатковуються.

Наступний етап в оподаткуванні доходів фізичних осіб - це визначення сімейного коефіцієнта, при підрахунку якого враховуються вагові коефіцієнти всіх членів сім'ї. Дорослі (самотні або дружини з офіційно зареєстрованим шлюбом) - кожен по 1, перший і другий неповнолітні діти (що живуть з обома батьками) - по 0,5, третій і наступні неповнолітні діти (що живуть з обома батьками) - кожен по 1. При розлученні або смерті одного з батьків вага дитини в підрахунку сімейного коефіцієнта збільшується.

Оподатковувана частка одного члена сім'ї визначається за формулою:

$$QF = (\text{Сукупний дохід сім'ї}) / (\text{Сімейний коефіцієнт}), \quad (1)$$

де, QF- середньодушовий дохід сім'ї, який і визначає величину ставки прибуткового податку для цієї сім'ї.

У Франції шкала податкових ставок прибуткового податку (ІК) не лінійна, а прогресивна. Чим вищий дохід, тим вище ставка податку, однак шкала податків переглядається та затверджується парламентом Франції щороку в залежності від рівня інфляції, бюджету та економічної ситуації в країні. Розглянемо шкалу податкових ставок прибуткового податку (ІК) Франції за 2012-2014 рік (табл. 1).

Таблиця 1

**Шкала податкових ставок прибуткового податку (ІК) Франції
за 2012-2014 рік***

Податкові ставки прибуткового податку (ІК) (%)	Середньодушовий дохід сім'ї який і визначає величину ставки прибуткового податку для цієї сім'ї (QF) (євро на рік)		
	2012	2013	2014
0	до 5963	до 5963	до 6011
5.5	від 5963 до 11896	від 5963 до 11896	від 6012 до 11991
14	від 11897 до 26420	від 11897 до 26420	Від 11992 до 26631
30	від 26421 до 70830	від 26421 до 70830	від 26632 до 71397
41	понад 70831	від 70831 до 150000	від 71398 до 151200
45 (застосовується з 2013 року)		понад 150 000	понад 151200

Джерело: складено автором за даними [7-9]

Аналізуючи дані табл. 1 слід зазначити, що частина середньодушового доходу на члена сім'ї до 5963 євро в рік за 2012-2013 рр. та до 6011 євро у 2014 році не обкладається податком взагалі, частина середньодушового доходу на члена сім'ї від 6011 до 11991 євро на 2014 рік оподатковується за ставкою 5,5%. Отже, виходячи з проаналізованих даних табл. 1 максимальна ставка згідно цієї шкали, застосовувана тільки до самої верхньої частини доходу, тоді як більш низькі частини доходу будуть обкладатися податком за нижчими ставками або оподатковуватися за нульовою ставкою, що є позитивним моментом, який доречно використати при реформуванні податкової системи України в частині оподаткування доходів населення.

Шкала прибуткового податку (ПДФО — податок на доходи фізичних осіб) у Росії

лінійна, тобто податкова ставка єдина для всіх і не залежить від рівня доходу. У Росії податкова база, тобто сума, з якої сплачується податок обчислюється індивідуально для кожного платника податків за сумою його персональних доходів, щодо податкової ставки, то в Росії її розмір складає - 13%. В Україні шкалу можна назвати умовно прогресивною, адже має лише один етап підвищення з 15% до 17% при зарплаті більшій за 10 мінімальних зарплат.

Розглянемо приклад, де визначимо суму сплати податку з доходів фізичних осіб (ПДФО) за лінійною шкалою, як у Росії та Україні та за прогресивною, як проводиться розрахунок у Франції.

Сім'я, що складається з подружжя з двома неповнолітніми дітьми, заробляє сукупно 40 000 євро на рік, що складе 2 095 000 рублів в Росії і 692 000 гривень в Україні.

Розрахунок прибуткового податку з цієї сім'ї в Росії (на рік): $40000 \times 0,13 = 5200$ євро (~ 271 960 рублів);

Розрахунок прибуткового податку з цієї родини у Франції (на рік): Коефіцієнт розміру сім'ї = 3 $QF = 40000 \div 3 = 13333 \Rightarrow$ податкова ставка (максимальна) 14% (табл.1);

$(6011 \times 0 + (11991-6011) \times 0,055 + (13333-11991) \times 0,14) \times 3 = (0 + 328,9 + 187,88) \times 3 = 1550,34$ євро (~ 81 080 рублів чи ~ 26 820 гривень);

Розрахунок прибуткового податку з цієї родини в Україні (на рік):

$40000 \times 0,17 = 6800$ євро (117 640 гривень).

Виходячи з розрахунків сім'я з таким річним доходом в Росії буде сплачувати в три рази вище податкові відрахування прибуткового податку, порівняно з Францією, а в Україні більш ніж в чотири рази, тоді як для сімей з меншим доходом платити податок з доходів фізичних осіб у Росії та Україні буде ще менш вигідно, ніж у Франції.

Відрахування в соціальні фонди не вважаються податком ні в Україні, ні в Росії, ні у Франції, а йдуть в фонд обов'язкового соціального страхування і здійснюються роботодавцем з зарплатного фонду. В Україні це є прихованими платежами, адже найманий працівник самостійно ці відрахування не сплачує і їх реальний розмір у зарплатній відомості не відображено, тоді як у Франції зазначено у зарплатній відомості суму, сплачену у вигляді соціальних відрахувань, тобто є усвідомлення своєї персональної частини соціальних відрахувань, а саме скільки саме грошей передається зі своїх доходів до фондів соціального страхування, що сприятиме отриманню соціальних благ на належному рівні, що доречно започаткувати в Україні.

Французька система оподаткування характеризується яскраво вираженими соціальними функціями, легкістю адміністрування податків, розвинутим територіальним аспектом та відсутністю суперечливості податків та зборів. Але, враховуючи період часу, протягом якого розвивалися ці системи, можна відзначити, що податкова система України проходить етапи формування і вдосконалення достатньо інтенсивно, хоча досвід розвинутих країн в даному напрямку використовувати дуже доречно.

Фінансове забезпечення економічного і соціального розвитку кожного регіону вимагає координації всієї системи фінансових відносин, що потребує впровадження таких законодавчих документів, які сприятимуть збільшенню фінансових ресурсів місцевих бюджетів через податки, які сплачуються із заробітної плати. Запропоновані зміни податковою реформою стосуються оподаткування заробітної плати, адже всім відомо, що значна частка зарплат в Україні виплачується в конвертах. Тіньова економіка породжує тіньові зарплати, що сприяє недостатності коштів у бюджеті.

Проведений аналіз систем оподаткування заробітної плати в Україні та Євросоюзі показав, що загальне навантаження на фонд оплати праці в країнах – членах Євросоюзу складає приблизно 36%, в Україні ця цифра сягає 55%, що майже на 20% більше. Високе навантаження на оплату праці в Україні, що значно більше ніж у набагато більш конкурентних і сильніших ринках Євросоюзу, не сприяє легалізації офіційної заробітної плати, яка безпосередньо впливає на збільшення фінансових ресурсів місцевих бюджетів. Податкова реформа пропонує встановити фіксовану плату працюючому з мінімальної

зарплати, яка буде складати 41%, а перевищення мінімальної пропонується оподатковувати в розмірі 15%, що сприятиме майже трикратному зменшенню єдиного соціального внеску, що призведе до зменшення податкового навантаження на бізнес.

Впровадження податкових змін потребує фінансових інструментів контролю, що сприятиме отриманню потенційних ресурсів місцевих бюджетів [5]. Ефективність контролю можна забезпечити за допомогою рахунків. Запропоноване нами бухгалтерське відображення нарахування заробітної плати, здійснювати на додаткових субрахунках, а саме: 661.1 «Розрахунки по оплаті праці в розмірі мінімальної заробітної плати» застосувавши ставку єдиного соціального внеску в розмірі 41% згідно запропонованої податкової реформи, а другу частину заробітної плати, що перевищує мінімальну ставку ЄСВ складатиме 15% обліковувати на субрахунок 661.2 «Розрахунки по оплаті праці в розмірі перевищення над мінімальною заробітною платою» [6].

Виходячи з проведеного дослідження, на наш погляд модель оподаткування доходів фізичних осіб Франції може стати основою подальшого реформування оподаткування заробітної плати в Україні, що сприятиме збільшенню фінансових ресурсів місцевих бюджетів. Тому пропонуємо:

1. проводити розрахунок нарахування єдиного соціального внеску по кожному працівнику за рахунок підприємства автоматизовано;
2. запровадити відображення у зарплатних відомостях не тільки суму утриманого з працівника, а й суму єдиного соціального внеску нарахованого підприємством;
3. запровадити можливість розрахунку бази оподаткування ПДФО в цілому на сім'ю;
4. застосовувати нульову ставку ПДФО на сім'ю з визначеною сумою, скасувавши при цьому податкові соціальні пільги;
5. використати рахунки, як фінансовий інструмент контролю заробітної плати, які сприятимуть збільшенню потенційних ресурсів місцевих бюджетів, згідно запропонованої податкової реформи;
6. використовувати нові фінансові інструменти контролю місцевих податків і зборів, що сприятиме надходженню фінансових ресурсів завдяки легалізації заробітної плати, що збільшить сплату податку з доходів фізичних осіб

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Впровадження податкової реформи сприятиме підвищенню заробітної плати, а використання фінансових інструментів контролю сприятиме збільшенню потенційних фінансових ресурсів місцевих бюджетів за рахунок надходження податку доходів фізичних осіб, що дозволить досягнути збалансованості доходів і видатків місцевих бюджетів, які будуть спрямовані на задоволення потреб територіальних громад відповідного регіону.

Перспективами подальших досліджень буде використання зарубіжного досвіду для реформування системи оподаткування заробітної плати в частині ПДФО та ЄСВ, зокрема використання в майбутньому розрахунку бази оподаткування для сім'ї, впровадження нульової ставки ПДФО, скасування податкових соціальних пільг, запровадження автоматизованого розрахунку нарахування єдиного соціального внеску по кожному працівнику, відображення у зарплатних відомостях не тільки суму утриманого з працівника, а й суму ЄСВ нарахованого підприємством, вивчення механізму коригування ЄСВ за рахунок інших податків, що зменшить податкове навантаження на бізнес та збільшить фінансові ресурси.

Список використаних джерел

1. Майстренко, О. І. Реформування податкової системи України як спосіб вирішення податкових колізій [Текст] / О.І. Майстренко // Право України. — 2012. — № 2. — 323 с.
2. Якимчук, Л.М. Вибір оптимальних принципів оподаткування та зменшення податкового навантаження як передумова створення ефективної податкової системи [Електронний ресурс] / Л.М.Якимчук, В.М.Чубай. — Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal/chem-nvnlru/12-7/283-jak.pdf> (дата звернення 18.10.2014р.). — Заголовок з екрана.

3. Алексеев, И.В. Податки як елемент наповнення державного бюджету [Текст] / І.В.Алексеев // Держава та регіони. Сер. : Економіка та підприємництво. — 2011. — № 3. — С.49—50.
4. Клименко О. В. Правові основи податкових систем України та Німеччини : порівняльно-правовий аналіз [Текст] : автореф. дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / О. В. Клименко. — Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. — К., 2011. — 320 с.
5. Шевчук, А.А. Теоретичні аспекти дослідження ролі інструментів контролю щодо формування фінансових ресурсів місцевих бюджетів [Текст] / А.А.Шевчук // Актуальні проблеми міжнародних відносин : Збірник наукових праць. — Випуск 118 (частина 2). — К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин. — 2014. — С.170—173.
6. Шевчук, Л.П. Контроль нарахування податків із заробітної плати як фінансовий інструмент збільшення потенційних ресурсів місцевих бюджетів [Текст] / Л.П. Шевчук, А.А. Шевчук // Бухгалтерський облік, аналіз і аудит та управління економічними процесами в світовій і національній економіці : історія, сучасність, перспективи : Збірник матеріалів конференції ПДАТУ. — Кам'янець-Подільський : Подільський державний аграрно-технічний університет. — 2014.
7. BARÈME DE L'IMPÔT 2012 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://impotsurlerevenu.org/fonctionnement-de-l-impot/662-bareme-impots-2012.php> (дата звернення 18.10.2014р.). — Заголовок з екрана.
8. BARÈME IMPÔT 2013 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://impotsurlerevenu.org/comprendre-le-calcul-de-l-impot/756-bareme-impot-2013.php> (дата звернення 18.10.2014р.). — Заголовок з екрана.
9. BARÈME IMPÔT 2014 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://impotsurlerevenu.org/nouveautes-impot-2014/817-bareme-impot-2014.php> (дата звернення 18.10.2014р.). — Заголовок з екрана.

В статье рассматривается проблема наполнения финансовыми ресурсами в разрезе международного опыта. Описаны особенности налоговых систем с учетом опыта России и Франции в части налога с доходов физических лиц. С целью увеличения финансовых ресурсов местных бюджетов предложены направления реформирования налогообложения заработной платы с последующим исследованием уменьшение налоговой нагрузки на бизнес.

Ключевые слова : налоговая реформа, финансовые ресурсы, налоговая нагрузка, контроль.

УДК 336.1

G.V. Yavorova, Ph.D., Associate professor

Podilian State Agrarian Engineering University

ISSUES AND TRENDS REFORMING PUBLIC FINANCIAL CONTROL IN UKRAINE

Abstract. *The need to improve the methodological and organizational aspects of control in the economy is increasing due to Ukraine's transition to a market economy and change of business units of ownership. State financial control today is one of the most important functions of government, the importance of which is increasing. Building an integrated system of financial control is an important step in ensuring the functioning of the government and is of particular interest both in theoretical and practical terms. The article discusses the process of formation and development of public financial control in Ukraine, determined main stages. The problems of state financial control, analyzes the current state of development and compliance with international principles of national principles in this area. Prospects of reforming public financial control in Ukraine.*

Keywords: *state financial control, internal public financial control, Revision Office of Ukraine, audit management, audit, audit institution.*